

Hervormings- en bezuinigingsakkoord

JOVD, CDJA, Jonge Democraten en Perspectief

13 april 2012

Inhoud

Inleiding	3
Woningmarkt.....	5
Arbeidsmarkt	5
Pensioenen.....	6
Zorg	7
Duurzaamheid	8
Bestuurlijke vernieuwing	9
Kindregeling.....	9
Kunst en Cultuur	10
Ontwikkelingssamenwerking	11
Extra bezuinigingen voor uitverdieneffect	11
Overzicht van Hervormingen en Bezuinigingen	13
Bronvermelding.....	15

Inleiding

Hierbij presenteren wij u het bezuinigings- en hervormingsakkoord, zoals op 5 april 2012 overeengekomen door de JOVD, het CDJA, de Jonge Democraten en PerspectieF. In dit akkoord wordt op voortvarende wijze de noodzaak om te bezuinigen gecombineerd met hervormingsmaatregelen die ervoor zullen zorgen dat de Nederlandse economie in de toekomst sterk en gezond zal zijn.

Het is van groot belang dat Nederland zich houdt aan de internationale afspraak om haar begrotingstekort niet tot boven 3% te laten oplopen. Niet alleen vanwege het credo 'afpraak is afspraak', maar vooral vanwege de realiteit die achter dit percentage schuilgaat. Wij geven meer geld uit dan we ons kunnen veroorloven. Door de combinatie van maatregelen die wij met dit akkoord voorleggen, streven we er dan ook naar om niet alleen op korte termijn genoeg te bezuinigen om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen, maar vooral ook om in de komende jaren het begrotingstekort beheersbaar te houden en verder terug te dringen. De bezuinigingen die in dit akkoord gepresenteerd worden gelden voor de begroting van 2013, 2015 en structureel. In 2013 zal ruim 14 miljard bezuinigd worden, in 2015 ruim 15 miljard en structureel meer dan 25 miljard.

Dat het pijn doet om te bezuinigen kan niet worden ontkend. Ieder van ons stelt in dit akkoord maatregelen voor die onder ideale omstandigheden misschien niet, of niet allemaal, geopperd zouden worden. Nietsdoen is echter geen acceptabel alternatief en zal uiteindelijk tot grotere schade leiden. Uiteraard hebben we ernaar gestreefd om geen enkele bevolkingsgroep onevenredig hard te treffen, en waar mogelijk mensen de verantwoordelijkheid te laten dragen voor de keuzes die ze maken en de kosten die daarmee gemoeid gaan.

Met dit akkoord is het ons gelukt om een pakket van maatregelen overeen te komen die zonder een botte bijl te hanteren op korte termijn voor goede begrotingsdiscipline en op lange termijn voor een kerngezonde economie zorgen. Kortom: een akkoord om trots op te zijn!

Bram Dirx, voorzitter JOVD
Arrie Vis, voorzitter CDJA
Nikie van Thiel, voorzitter Jonge Democraten
Robert Heij, voorzitter PerspectieF

Woningmarkt

De woningmarkt zit op slot. Mensen blijven zitten in hun goedkope huurwoning of raken hun koopwoning aan de straatstenen niet kwijt. Goedkope huurwoningen zijn slechts beschikbaar voor hen die jarenlang op een wachtlijst hebben gestaan. Huiseigenaren kunnen duizenden euro's aan hypotheekrente aftrekken en starters kunnen niet meer lenen bij de banken. Er bestaat momenteel een prikkel om zo lang mogelijk in een huurwoning te blijven of om zo veel mogelijk te lenen.

Om de woningmarkt vlot te trekken is een aantal maatregelen nodig. De maatregelen zorgen ervoor dat de woningmarkt structureel en duurzaam wordt hervormd, in plaats van dat er slechts een grote lastenverzwaring plaatsvindt. Wel zullen er inkomsten zijn doordat het eigenwoningforfait tijdelijk wordt verhoogd.

Huurders dienen gestimuleerd te worden om een marktconforme huur te betalen of door te stromen naar koopwoningen. Daarom wordt de huurtoeslag in tien jaar tijd afgebouwd tot een niveau waar alleen minima huurtoeslag krijgen. De huren in de sociale sector voor huishoudens met een hoger inkomen worden versneld verhoogd tot een marktconform tarief. Wetgeving op dit terrein wordt momenteel al in de Tweede Kamer al besproken. Tot slot zullen woningbouwverenigingen en de markt inspanningen moeten leveren om woningen te huur aan te bieden tussen de 1 en 1,5 keer de sociale huurgrens. Dit kan worden gerealiseerd door bestaande sociale huurwoningen samen te voegen tot grote woningen.

Huizenbezitters zullen op hun beurt gestimuleerd worden om hun hypotheek af te lossen. Het tarief waartegen de rente voor zowel bestaande als nieuwe hypotheek afgetrokken mag worden, wordt in tien jaar afgebouwd naar de laagste schaal. Voor nieuwe hypotheek is alleen voor de eerste 350.000 euro die geleend is hypotheekrenteaftrek mogelijk.

De overheid schaft op haar beurt de overdrachtsbelasting in tien jaar af. Ook zullen de belastingschijven jaarlijks worden bijgesteld om de lastenverzwaring te beperken. Een tijdelijke verhoging van het eigenwoningforfait is noodzakelijk, maar deze zal echter na 2015 afgebouwd worden zodat deze structureel wordt afgeschaft.

	2013	2015	Structureel
Verhogen eigenwoningforfait	500	1900	0
Afbouwen huurtoeslag	270	810	1700
Aftrek eigenwoningsaldo naar laagste schaal	390	1170	3900
Afschaffen overdrachtsbelasting	-350	-1050	-3500
Verlagen loonheffingschalen	-310	-930	-2100
Totaal:	500 miljoen	1900 miljoen	0 miljoen

Arbeidsmarkt

Doorstroming is gewenst om iedereen een eerlijke kans te geven op de arbeidsmarkt. Door het duale ontslagstelsel af te schaffen en alleen een toetsing achteraf te regelen, wordt de ontslagprocedure voor werkgevers overzichtelijker en goedkoper. Dit is met name voor de

motor van onze economie - het MKB - een grote lastenverlichting. Deze hervorming zorgt er ook voor dat de procedure voor iedere werknemer gelijk is. Voor werknemers met een tijdelijk contract moeten dezelfde arbeidsvoorwaarden gelden als voor vaste werknemers die dezelfde werkzaamheden uitvoeren.

Door deze maatregelen wordt de kloof tussen een flexibel en een vast contract verkleind en de mobiliteit op de arbeidsmarkt vergroot.

ZZP'ers moeten het aandurven om nieuwe initiatieven te ontplooiën. Het is dan ook noodzakelijk voor hen om enige vorm van zekerheid te hebben. Daarom pleiten wij voor een bijstand voor maximaal zes maanden zonder partnertoets voor zzp'ers in te voeren.

Daarnaast moet de focus gericht worden op werkzekerheid in tegenstelling tot baan zekerheid. Individuele regelingen voor scholing bij ontslag zijn hiervoor noodzakelijk en zullen ter beschikking worden gesteld aan werklozen. Deze kosten zijn opgenomen in de totale berekening in de tabel. Ook moet scholing tijdens de loopbaan meer gericht zijn op omscholing, in plaats van alleen op het vergroten van de sector kennis.

De WW zal daarnaast deels gefinancierd worden door werkgevers. Door de afschaffing van ontslagvergoeding en de vergemakkelijking van de ontslagprocedure wordt ruim 1 miljard euro bespaard. Deze besparing wordt bijna geheel ingezet om de eerste fase van de werkloze periode te betalen. Dit zorgt er ook voor dat werkgevers een vergrote prikkel hebben om werknemers te blijven scholen. De tweede periode zal betaald worden door de overheid. De WW duurt maximaal één jaar.

	2013	2015	Structureel
Hervormingen WW en Ontslagrecht	0	1900	2200
Totaal:	0 miljoen	1900 miljoen	2200 miljoen

Pensioenen

Op het moment dat de AOW werd ingevoerd, lag de levensverwachting in Nederland 5 jaar lager dan dat vandaag de dag het geval is. De pensioensgerechtigde leeftijd is in al die jaren echter niet aangepast. Deze situatie is onwenselijk en gezien demografische ontwikkelingen onhoudbaar. De komende jaren dient dan ook een inhaalslag gemaakt te worden. In 2013 moet de AOW-leeftijd met een half jaar worden verhoogd. Daarna zal deze elk jaar met een half jaar stijgen, totdat een pensioensgerechtigde leeftijd van 69 jaar is bereikt. In de toekomst moet de AOW-leeftijd gekoppeld worden aan de levensverwachting. Ook ZZP'ers moeten zich kunnen aansluiten bij een pensioenfonds of verzekeraar naar keuze.

	2013	2015	Structureel
AOW versneld naar 69 jaar	900	1800	3500
Totaal:	900 miljoen	1800 miljoen	3500 miljoen

Zorg

Goede, toegankelijke gezondheidszorg is voor iedereen van groot belang. De Nederlandse gezondheidszorg staat echter onder toenemende druk. Door de stijgende vraag naar gezondheidszorg ten gevolge van de toenemende medicalisering (het maken van normale levensprocessen tot medische problemen) en vergrijzing van de bevolking lopen de kosten van de gezondheidszorg snel op en dreigen er grote tekorten aan medisch personeel.

Om de zorg betaalbaar te houden en kwaliteit en toegankelijkheid voor de toekomstige generaties te waarborgen, is het van groot belang dat deze keuzes consequent en op korte termijn uitgewerkt worden. Op lange termijn is het van belang dat mensen zelf gaan sparen voor de kosten van later. Door het financieel aantrekkelijk te maken kunnen mensen gestimuleerd worden om in een apart fonds voor latere evidente kosten te sparen.

De Nederlandse zorg wordt grotendeels collectief betaald uit solidariteit met patiënten. Daar staat tegenover dat iedere Nederlander de individuele verantwoordelijkheid heeft om zinnig en zuinig met gezondheidszorg om te gaan, tevens vanuit het oogpunt van solidariteit. Het is dan ook van groot belang dat iedereen de juiste prikkel krijgt om deze verantwoordelijkheid te nemen. Daarom is ervoor gekozen om vanuit het basispakket alleen essentiële zorg te faciliteren; ongemakken met een lage ziektelast worden uit het pakket geschrapt. Ook het eigen risico wordt verhoogd. Verder zal er een eigen bijdrage gevraagd worden van €2,- voor geneesmiddelen. Daarnaast wordt er voor iedere DBC €50,- gevraagd tot een maximum van €150,- per persoon. Ook voor de huisarts wordt een eigen bijdrage van €5,- gevraagd. Door deze maatregelen zullen mensen bewuster gebruik maken van de zorg. Tot slot zullen ouderen een normale huurprijs voor hun kamer in het bejaardentehuis betalen en wordt de ouderenzorg versoberd, zodat de essentiële zorg geboden blijft worden. De compensatieregeling voor gehandicapten en chronisch zieken zullen gehandhaafd blijven.

Verder is het van belang dat het aantal specialisten toeneemt en dat zij in loondienst gaan werken, om de salarissen in te dammen. Deze ontwikkeling dient echter gepaard te gaan met het wegnemen van belemmerende regels voor het oprichten van private klinieken

	2013	2015	Structureel
Basispakket verkleinen	500	500	500
Eigen risico verhogen met €40,-	240	240	240
Eigen bijdrage huisarts €5,-	240	240	240
Eigen bijdrage geneesmiddelen	380	380	380
Eigen bijdrage DBC's	700	700	700
Specialisten in loondienst	250	250	250
Huren bejaardentehuis omhoog	100	100	100
Ouderenzorg terugbrengen tot kerntaken	100	500	900
Totaal:	2510 miljoen	2910 miljoen	3310 miljoen

Duurzaamheid

Sinds de industriële revolutie gaan groei van vervuiling en groei van welvaart hand in hand. Gelukkig groeit de welvaart in de wereld nog steeds. Helaas zijn we er nog niet in geslaagd de vervuiling een halt toe te roepen. Een klimaat- en grondstoffencrisis dreigt, als we nu geen maatregelen treffen. Onze economische positie wordt in gevaar gebracht wanneer de wereldbevolking niet meer kan voorzien in haar energiebehoefte, of wanneer we als Nederland volkomen afhankelijk worden van andere landen.

Daarom is het nu tijd om het fundament onder de economie zo te hervormen, dat deze toekomstbestendig wordt. Het leidende principe daarbij is dat de vervuiler betaalt. Dat betekent ten eerste dat (verkapte) subsidies die de overheid geeft aan grootverbruikers van grijze energie, gefaseerd afgeschaft worden. Daar staat tegenover dat ook de Stimuleringsregeling Duurzame Energie in fases wordt afgeschaft. In plaats daarvan komt er een leveranciersverplichting van 20% duurzame energie in 2020, conform Europese afspraken.

Verder is het van groot belang dat in de EU wordt aangedrongen op het Europa-breed invoeren van deze maatregelen, voor zover dat nog niet het geval is. Anders kan dit de concurrentiepositie van Nederland ernstig aantasten.

Op termijn werken we toe naar een economisch stelsel dat wel groei, maar geen vervuiling en uitputting van grondstoffen stimuleert. De belastingdruk op inkomens wordt verlaagd, terwijl vervuiling zwaarder belast wordt.

Op termijn leveren al deze maatregelen de belastingbetaler niet alleen veel geld op, maar met name een duurzame economie.

De Ecologische Hoofdstructuur wordt, eventueel vertraagd, volledig uitgevoerd.

	2013	2015	Structureel
Gelijktrekken accijns op kerosine met andere vormen van brandstof	550	900	1700
Afschaffen vrijstelling energiebelasting grootverbruikers	600	900	1800
Afschaffen overheidssubsidie emissierechten voor bedrijven zware industrie	200	200	200
Afschaffen belastingvoordeel rode diesel (land)bouw	80	80	80
Afschaffen stimuleringsregeling duurzame energieproductie SDE+	62	62	62
Invoeren Ecologische Hoofdstructuur	-	-300	-
Totaal:	1492 miljoen	1842 miljoen	3842 miljoen

Bestuurlijke vernieuwing

Nederland is een land met een zeer hoge bestuurlijke dichtheid. Dat leidt tot inefficiëntie en stroperigheid en veroorzaakt op sommige plekken een democratisch tekort. De bestuurlijke drukte kan worden aangepakt door het samenvoegen van provincies met onder andere de waterschappen en andere (semi-)publieke organen, zoals de veiligheidsregio's. In delen van het land is schaalvergroting wenselijk (bijvoorbeeld met een landsdeel GroningenDrenthe) en op andere plekken is juist behoefte aan stadsprovincies (Twente en Arnhem-Nijmegen).

Nederland kent het subsidiariteitsbeginsel. Dat willen zeggen dat overheidstaken zo dicht bij de burger worden uitgevoerd als mogelijk. Het takenpakket van lokale overheden is de laatste jaren flink gegroeid, onder andere met de decentralisatie van de WMO. Veel kleine gemeentelijke organisaties beschikken niet over de kennis en faciliteiten om zulke complexe taken te behappen. Wij zijn daarom voorstander van een nauwere samenwerking tussen kleine gemeentes op dergelijke gebieden.

Daarnaast is decennialang de trend in de politiek en ambtenarij geweest om de uitvoering van overheidstaken op een afstand te zetten. Dit heeft onder andere geleid tot een wildgroei van zelfstandige bestuursorganen (zbo's) met allerlei leuke afkortingen, zoals het UWV, de SVB, het RIVM of TNO met in totaal ongeveer 430 geregistreerde zbo's. Dit heeft tevens geleid tot een enorme bestuurlijke onduidelijkheid, omdat de registratie van het doen en laten van de zbo's beperkt is. Ook bestuurders van zbo's zijn vervallen in *empire building*, met eigen prioriteiten, eigen gebouwen, eigen huisstijlen, eigen instrumentarium, etc. Dit heeft enorme verspilling van middelen en een enorme discoördinatie tot gevolg gehad.

Kortom, het wordt tijd dat de kernministeries en de verantwoordelijke bewindspersonen meer grip krijgen op het functioneren van zbo's. Daarom moeten bewindslieden meer bevoegdheden krijgen om zbo's waarbij geen strikte noodzaak tot zelfstandigheid is, effectiever te sturen.

	2013	2015	Structureel
Opschalen van provincies en gemeenten	170	300	1400
Versoberen Provinciefonds	500	200	-
Afslanken van ZBO's	150	270	2000
Totaal:	820 miljoen	770 miljoen	3400 miljoen

Kindregeling

Het huidige systeem van kindregelingen is uit haar jas gegroeid. Veel toeslagen komen terecht op plekken waar ze niet noodzakelijk zijn en hierdoor wordt het broodnodige geld weggegooid. De grens voor het recht op kindertoeslag komt te liggen op een maximaal gezinsinkomen van €60.000,- per jaar. De kinderbijslag en het kindgebonden budget worden samengevoegd tot de kindertoeslag. Daarnaast wordt deze toeslag degressief per kind en leeftijdsonafhankelijk. Zo komt de toeslag terecht bij de mensen die hem nodig hebben.

De toeslag voor gastouderverblijven wordt afgeschaft omdat dit met name de informele opvang heeft vervangen en weinig arbeidsparticipatie heeft veroorzaakt.

Uiteindelijk streven we ernaar dat ouders niet langer afhankelijk zijn van toeslagen bij de opvoeding van hun kinderen. Het afbouwen van kindertoeslagen moet in de toekomst gepaard gaan met een afname van de inkomstenbelasting.

	2013	2015	Structureel
Kindertoeslag aftoppen en leeftijdsonafhankelijk	1500	1500	1500
Informele opvang uit kinderopvangtoeslag	500	500	500
Totaal:	2000 miljoen	2000 miljoen	2000 miljoen

Kunst en Cultuur

Nederland heeft een rijke kunst- en cultuurtraditie waar we trots op mogen zijn. Onze vaderlandse geschiedenis leert ons veel over wie we zijn en wat we doen. Educatie daarover is van groot belang, aangezien die bijdraagt aan onze ontwikkeling. Ook voor nieuwe initiatieven dient volop ruimte te zijn. De cultuursector is echter in grote mate afhankelijk geworden van overheidssubsidies. Idealiter zouden kunst en cultuur onafhankelijk van overheidsbemoedienissen functioneren. Daar werken we de komende jaren naartoe.

In de Toetredingsnorm voor de basisinfrastructuur is afgesproken dat cultuur producerende instellingen voor 21,5% in de eigen inkomsten moeten voorzien. Deze norm dient aangescherpt te worden zodat kunstenaars meer vrijheid en tegelijkertijd meer verantwoordelijkheid krijgen met betrekking tot hun werk. Het percentage van 21,5% moet versneld worden verhoogd naar 50% in de komende jaren. Het uiteindelijke doel is dat de overheid enkel cultuureducatie in het Nederlandse onderwijs en het behoud van het nationaal cultureel erfgoed financiert. Om deze cultuuromslag te bewerkstelligen is het van belang dat private investeringen, die de afgelopen jaren al fors zijn toegenomen, verder worden gestimuleerd.

Kunst is een ambacht. Een kunstenaar moet de vrijheid hebben om naar eigen inzicht projecten te ontplooiën en dient serieus genomen te worden als ondernemer. Hieraan moet door middel van scholing verder worden bijgedragen. Daarnaast moeten kunstenaars gestimuleerd worden zich in te schrijven bij de Kamer van Koophandel en eventueel startkapitaal proberen aan te vragen bij een bank.

Het Nederlandse medialandschap telt op dit moment drie publieke televisiezenders, waarvan er eentje zal verdwijnen. Hierdoor blijft er ruimte voor twee publieke kanalen.

	2013	2015	Structureel
Afschaffen één publieke kanaal	90	90	90
Totaal:	90 miljoen	90 miljoen	90 miljoen

Ontwikkelingssamenwerking

Internationale samenwerking is van belang in een wereld waarin mensen steeds nauwer met elkaar zijn verbonden. De overheid kan hier ook een bijdrage aan leveren door 0,7% van het BNP te reserveren voor het OS-budget, zoals op dit moment internationaal is afgesproken. Evenwel is er nog een wereld te winnen als het gaat om de effectiviteit van ontwikkelingssamenwerking.

De definitie van ontwikkelingssamenwerking moet kritisch worden bekeken. Bijdragen aan de democratiseringsprocessen in verschillende landen, en het opleiden van mensen aldaar zijn uiterst belangrijk en zouden binnen deze definitie moeten vallen. Hierdoor kan een groter deel van de HGIS-middelen voor noodhulp (vanuit Defensie) ondergebracht worden bij het OS-budget

Een deel van het OS-budget wordt besteed aan directe begrotingssteun voor arme landen. Dit kan afhankelijkheid en corruptie in de hand werken, en democratisering ondermijnen. Bij het geven van bilaterale hulp moeten deze risico's dan veel beter in acht worden genomen. Bilaterale steun moet aan strikte voorwaarden worden gebonden. Nederland moet terug naar maximaal 10 partnerlanden. Nederland moet zich daarnaast richten op de mogelijkheden die de mensen in partnerlanden zelf hebben, en daarin investeren. Microkredieten zijn daarvoor bij uitstek geschikt. Het verstrekken van deze kleine leningen aan particulieren werkt beter dan in één keer een groot geldbedrag overmaken.

Een kritische blik is ook nodig als het gaat om multilaterale hulp vanuit de Europese Unie en de Verenigde Naties. Door de schaalvoordelen kan er via deze vorm van hulp veel worden bereikt, maar vaak blijft hier ook veel geld aan de strijkstok hangen. Terugdringen van bureaucratie en geldverspilling moet hoog op de agenda staan in multilateraal verband.

Voor NGO's geldt dat ze vaak nuttig werk doen, maar soms meer zouden moeten samenwerken om effectief te zijn, en minder afhankelijk zouden moeten zijn van overheden. Ook hier komt een deel van het geld niet op de juiste plek terecht. Bestuurders van Nederlandse non-gouvernementele organisaties die subsidie van de overheid ontvangen, dienen nooit meer dan de Balkenendenorm te verdienen. NGO's moeten op termijn minder afhankelijk worden van financiering door de overheid.

Om internationale samenwerking effectiever te maken is het nodig om te hervormen. Allereerst moet de overheid zich inzetten voor het liberaliseren van de handel in Europees verband. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, tariefmuren en importheffingen moeten worden afgeschaft.

Extra bezuinigingen voor uitverdieneffect

Structurele hervormingen zoals hierboven beschreven, zijn nodig om de Nederlandse economie weer gezond en vitaal te maken. Maar doordat deze hervormingen minder belastinginkomsten op korte termijn zouden kunnen veroorzaken, zal er extra bezuinigd moeten worden om het Nederlandse begrotingstekort beheersbaar te houden. Hierdoor zorgen wij er tevens voor dat de Nederlandse schuld niet onhoudbaar wordt voor volgende generaties. Om dit te bewerkstelligen stellen wij tot slot de volgende maatregelen voor.

	2013	2015	Structureel
Versoering gevangenis	240	240	240

Algemene loonmatiging	4000	-	-
Minder externe adviseurs overheid	1000	1000	1000
Afschaffen verlaagd BTW-tarief sierteelt	204	204	204
Afschaffen verlaagd BTW-tarief kermissen e.d.	125	125	125
Afschaffen verlaagd BTW-tarief circussen, bioscopen e.d.	135	135	135
Afschaffen verlaagd BTW-tarief logiesverstrekking	254	254	254
Afschaffen gratis schoolboeken	300	300	300
Totaal:	6258 miljoen	2258 miljoen	2258 miljoen

Overzicht van Hervormingen en Bezuinigingen

	2013	2015	Structureel
Verhogen eigenwoningforfait	500	1900	0
Afbouwen huurtoeslag	270	810	1700
Aftrek eigenwoningsaldo naar laagste schaal	390	1170	3900
Afschaffen overdrachtsbelasting	-350	-1050	-3500
Verlagen loonheffingschalen	-310	-930	-3100
Hervormingen WW en Ontslagrecht	0	1900	2200
AOW versneld naar 69 jaar	900	1800	3500
Basispakket verkleinen	500	500	500
Eigen risico verhogen met €40,-	240	240	240
Eigen bijdrage geneesmiddelen	380	380	380
Eigen bijdrage DBC's	700	700	700
Eigen bijdrage huisarts	240	240	240
Specialisten in loondienst	250	250	250
Huren bejaardentehuis omhoog	100	100	100
Ouderenzorg terugbrengen tot kerntaken	100	500	900
Gelijktrekken accijns op kerosine met andere vormen van brandstof	550	900	1700
Afschaffen vrijstelling energiebelasting grootverbruikers	600	900	1800
Afschaffen overheidssubsidie emissierechten voor bedrijven zware industrie	200	200	200
Afschaffen belastingvoordeel rode diesel (land)bouw	80	80	80
Afschaffen stimuleringsregeling duurzame energieproductie SDE+	62	62	62
Invoeren Ecologische Hoofdstructuur	-	-300	-

Opschalen van provincies en gemeenten	170	300	1400
Versoberen Provinciefonds	500	200	-
Afslanken van ZBO's	150	270	2000
Kindertoeslag aftoppen en leeftijdsonafhankelijk	1500	1500	1500
Informele opvang uit kinderopvangtoeslag	500	500	500
Afschaffen één publieke kanaal	90	90	90
Versobering gevangenen	240	240	240
Algemene loonmatiging	4000	-	-
Minder externe adviseurs overheid	1000	1000	1000
Afschaffen verlaagd BTW-tarief sierteelt	204	204	204
Afschaffen verlaagd BTW-tarief kermissen e.d.	125	125	125
Afschaffen verlaagd BTW-tarief circussen, bioscopen e.d.	135	135	135
Afschaffen verlaagd BTW-tarief logiesverstrekking	254	254	254
Afschaffen gratis schoolboeken	300	300	300
Totaal:	1457 miljoen	15470 miljoen	20600 miljoen

Bronvermelding

Woningmarkt:

http://www.prinsjesdag2011.nl/miljoenennota/huishoudboekje_van_nederland

Brede heroverweging, Thema 4 Wonen, pagina 111

Arbeidsmarkt:

Brede heroverweging, Thema 10 Werkloosheid, variant B, pagina 15

Pensioenen:

Centraal Plan Bureau doorrekening tegenbegroting D66: <http://www.cpb.nl/publicatie/ex-ante-budgettaire-effecten-tegenbegroting-2012-d66>

Bestuurlijke Vernieuwing:

Opschalen provincies:

Brede Heroverweging, Thema 18 Openbaar Bestuur, Variant II

ZBO's:

Brede Heroverweging, Thema 19 Bedrijfsvoering, Variant I

Zorg:

Basispakket:

Brede heroverwegingen, Thema 11 Curatieve Zorg, tabel 4.8

Eigen risico verhogen met €40,-:

Brede heroverwegingen, Thema 11 Curatieve Zorg, Groslijst

Specialisten in Loondienst:

CPB, Keuzes in Kaart 2011-2015 (<http://www.cpb.nl/publicatie/verkiezingsprogrammas-doorgerkend-keuzes-kaart-2011-2015>), pagina 55

Huren Bejaardentehuis omhoog:

Brede Heroverweging, Thema 12 Langdurige zorg

Ouderenzorg terugbrengen naar kerntaak:

Brede Heroverweging, Thema 12 Langdurige zorg

Duurzaamheid:

Ecofys en CE Delft, juni 2011:

Overheidsingrepen in de energiemarkt: Onderzoek naar het Nederlandse speelveld voor fossiele brandstoffen, hernieuwbare bronnen kernenergie en energiebesparing

Afschaffen SDE's:

Centraal Plan Bureau, Keuze in Kaart 2011 -

2015: <http://www.cpb.nl/publicatie/verkiezingsprogrammas-doorgerkend-keuzes-kaart-2011-2015>

Kinderregeling:

Brede Heroverweging, Thema 5 Kinderregeling, Groslijst.

Algemene loonmatiging:

Centraal Plan Bureau: Centraal Economisch Plan 2012

Versobering gevangenissen:

Brede Herooverweging, Thema 15 Veiligheid en Terrorisme

Afschaffen verlaagd BTW-tarief sierteelt:

Commissie Gerritse, februari 2009, *Mogelijkheden voor ombuigingen, stabilisatie en intensiveringen*

Afschaffen verlaagd BTW-tarief kermissen e.d.:

Commissie Gerritse februari 2009, *Mogelijkheden voor ombuigingen, stabilisatie en intensiveringen*

Afschaffen verlaagd BTW-tarief circussen, bioscopen e.d.:

Commissie Gerritse februari 2009, *Mogelijkheden voor ombuigingen, stabilisatie en intensiveringen*

Afschaffen verlaagd BTW-tarief logiesverstrekking:

Commissie Gerritse februari 2009, *Mogelijkheden voor ombuigingen, stabilisatie en intensiveringen*

Gratis Schoolboeken:

Centraal Plan Bureau, Keuzes in Kaart 2011-2015